

Asia: VN/1646/2020

Lausuntopyyntö sosiaaliturvakomitean välimietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Sosiaaliturvalainsäädännön yhtenäistäminen (välimietinnön ehdotukset 1 ja 2)**1.1 Aiheuttavatko etuuksien erilaiset hakuajat ongelmia? Jos aiheuttavat, niin millaisia ja missä etuuksissa? Mitä mahdollisia vaikutuksia etuuksien hakuajojen yhtenäistämällä voisi olla?**

-

1.2 Aiheuttavatko etuuksien erilaiset tulo- ja palkkakäsitteet ongelmia? Jos aiheuttavat, niin millaisia ja missä tilanteissa? Mitä mahdollisia vaikutuksia tulo- ja palkkakäsitteiden yhtenäistämällä voisi olla?

-

2. Toimeenpanon monimutkaisuus ja digitalisaation mahdollisuudet (välimietinnön ehdotukset 3 ja 4)**2.1 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotuksen 3 valmistelussa?**

-

2.2 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotuksen 4 valmistelussa?

-

3. Työkykyyn ja työkyvyttömyyteen liittyvät etuudet (välimietinnön ehdotukset 5, 6 ja 7)**3.1 Onko eri etuuksia ja eläkkeitä koskevien lakien työkyvyttömyyden käsitteissä epätarkoituksenmukaisia eroja ja jos kyllä, niin millaisia?**

-

3.2 Mitä muutoksia lainsäädäntöön (erityisesti etuus- ja palvelulainsäädäntö) tulisi tehdä, jotta lainsäädäntö tukisi työ- ja toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista sekä olemassa olevan työkyvyn hyödyntämistä?

-

3.3 Komitea ehdottaa arvioitavaksi mahdollisuuksia liittää työkykyyn ja työkyvyttömyyteen liittyviin etuuksiin kannustimia ja veloitteita osallistua palvelutarpeen arviointiin ja yhdessä asiakkaan kanssa

sovittaviin palveluihin. Ehdotuksen mukaan palvelujen saatavuus ja saavutettavuus tulee huomioida. Mitä palveluja ehdotetun arvioinnin tulisi koskea?

-

4. Työttömyysturva, työllisyyden edistäminen ja osittainen työllistyminen (välimietinnön ehdotukset 8 ja 9)**4.1** Komitea ehdottaa, että työmarkkinatuen toimivuutta ja uudistamistarpeita selvitetään tilanteissa, joissa työmarkkinoille pääsy tai niille palaaminen on vaikeutunut. Mitä tilanteita ehdotetun selvityksen tulisi koskea?

-

5. Opiskelu ja osaamisen kehittäminen (välimietinnön ehdotukset 10, 11 ja 12)**5.1** Komitea ehdottaa, että etuusjärjestelmän tulee tukea ihmisten jatkuvaa oppimista ja edistää osallistumisen tasa-arvoa. Miten etuusjärjestelmää tulisi uudistaa, jotta se parantaisi osallistumisen tasa-arvoa ja tukisi jatkuvan oppimisen palvelujärjestelmän uudistamista?

-

5.2 Komitea katsoo, että koulutukseen hakeutumisen tulee olla ensisijaista vailla ammatillista tutkintoa oleville nuorille. Miten nuorten sosiaaliturvaa tulisi uudistaa, jotta etuus- ja palvelujärjestelmien monimutkaisuus ja niiden sisälle asetetut kannustimet eivät aiheuttaisi koulutuksen tai muiden palvelujen ulkopuolelle jäämistä tai jättäytymistä?

-

5.3 Komitea ehdottaa selvitettäväksi edellytyksiä käynnistää opintotukijärjestelmän kokonaisuudistus. Millainen opintotukijärjestelmän uudistus tukisi opiskeluajan toimeentuloa, sujuvaa opiskelua, tavoiteajassa valmistumista ja opiskelijan hyvinvoinnin ja jaksamisen kannalta mielekästä opintopolkua?

-

6. Lasten ja perheiden sosiaaliturva (välimietinnön ehdotukset 13, 14 ja 15)**6.1** Komitea ehdottaa työryhmän perustamista lapsilisän uudistamiseksi. Mitä lapsilisäjärjestelmän eri uudistusvaihtoehtojen valmistelussa ja arvioinnissa tulisi ottaa huomioon?

Lapsiasiavaltuutetun lausunto on kokonaisuudessaan tässä kohdassa (6.) ja luettavissa lapsiasiavaltuutetun verkkosivuilta www.lapsiasia.fi/lausunnot.

Yhteenveto lapsiasiavaltuutetun kannanotoista

- Sosiaaliturvajärjestelmää kehitettäessä on tehtävä laaja-alainen ja perusteellinen lapsivaikutusten arviointi.
- Lapsiasiavaltuutettu korostaa lapsilisäjärjestelmän universaalia luonnetta ja kannattaa järjestelmän kehittämistä, kuitenkin pitäen mielessä myös sen tavoitteet, jotka lapsiasiavaltuutetun mielestä tulee kirkastaa.
- Lapsiperheköyhyyden ehkäisemiseen ja vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä tulee kehittää monipuolisesti ja ottaen huomioon perheiden erilaiset tilanteet sekä pienituloisuuteen johtavat syyt.

- Lasten hoidon ja ansiotyön yhteensovittamista tulee kehittää ottaen huomioon erilaiset perhetilanteet. Vaikka lasten hoidon järjestäminen osana perheen ja työn yhteensovittamista korostuuakin pikkulapsiperheiden kohdalla, on sosiaaliturvajärjestelmän kehittämisessä otettava huomioon myös isommat lapset ja erityisiä tarpeita omaavat lapset.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot

Lapsiasiavaltuutettu antoi lausunnon sosiaaliturvakomitean lasten ja perheiden sosiaali-turva ja palvelut -työryhmälle (LASPET) marraskuussa 2022. Lausunnossaan lapsiasiavaltuutettu nosti esiin näkemyksensä lapsien ja perheiden sosiaaliturvaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämiskohteista. Lapsiasiavaltuutettu on osallistunut kuulemistilaisuuteen ”Lapset ja perheet sosiaaliturvauudistuksessa” 19.5.2022 ja vastannut lisäksi ko. aihetta koskevaan sosiaaliturvakomitean kyselyyn kesäkuussa 2022. Nyt käsillä oleva lausunto perustuu pitkälti jo aiemmin esitettyihin näkemyksiin, eikä niitä toisteta kokonaisuudessaan tässä lausunnossa.

Lapsiasiavaltuutetun kannanotot koskevat erityisesti välimietinnön kohtaa 5.7. Lasten ja perheiden sosiaaliturva. Kuten jäljempänä monessa kohdassa toteamme, sosiaaliturvajärjestelmää on kuitenkin aina tarkasteltava kokonaisuutena.

Lasten ja perheiden sosiaaliturva

Yleistä

Välimietinnössä todetaan lapsen vanhempien elatusvastuu, joka perustuu lakiin lapsen elatuksesta (704/1975) sekä lakiin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983). Lapsen oikeuksien yleissopimuksen 27 artiklan mukaan lapsella on oikeus riittävään elintasoon, josta ensisijaisessa vastuussa ovat lapsen vanhemmat tai muut lapsen huollosta vastaavat. Perustuslain (731/1999) 19.3 §:n mukaan valtion on tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu. Taloudellisesta näkökulmasta tämä toteutuu muun muassa sosiaaliturvan avulla.

Lapsiperheköyhyys koskettaa myös Suomessa asuvia perheitä. Toimeentuloon liittyviä ongelmia on erityisesti niillä lapsiperheillä, joissa on vain yksi huoltaja, huoltajan/huoltajien koulutustaso on matala, huoltaja/huoltajat ovat työttömiä tai opiskelevat, perheessä on useita lapsia tai perhe on ulkomaalaistaustainen. Vaikka pienituloisten lasten määrä (lapsi asuu pienituloisessa perheessä) väheni vuonna 2020, kääntyi se taas kasvuun 2021 ollen 11,9 prosenttia alle 18-vuotiaista eli 121 800 lasta. Kokonaan perusturvan varassa elävien lasten määrä väheni vuonna 2021. Heitä oli tuolloin 5 prosenttia asuntoväestöstä eli 50 600 lasta. Näissä luvuissa näkyy vasta osittain voimakkaan

inflaation vaikutus, joka tulee todennäköisesti lisäämään lapsiperheiden köyhyyttä entisestään ja näin ollen myös tarvetta turvautua toistuvasti ja pitkäaikaisesti viimesijaiseksi ja väliaikaiseksi tarkoitettuun toimeentulotukeen. ITLA, THL, Turun yliopisto ja KELA arvioivat syyskuussa 2022, että inflaatio oli nostanut köyhyyssastetta noin 2,5 prosenttia, eli noin 62 000 uutta kotitaloutta putosi köyhyyteen verrattuna tilanteeseen ennen Ukrainan sodan alkamista. Näistä 16 000 on lapsiperheitä, joissa elää noin 30 000 lasta.

Etuusjärjestelmä on monimutkainen, jäykkä ja hidas, joten se ei nykyisellään vastaa lasten ja perheiden tarpeeseen optimaalisella tavalla. Lapsiasiavaltuutettu korostaa aiemmissa lausunnoissaan todetulla tavalla, että sosiaaliturvajärjestelmää kehitettäessä on tehtävä laaja-alainen ja perusteellinen lapsivaikutusten arviointi, joka kattaa koko järjestelmän.

Lapsivaikutusten arviointi linjausehdotusten pohdinnan yhteydessä on todettu välimietinnössä sivulla 102, mutta lapsiasiavaltuutettu muistuttaa, että vaikutusarviointia tulee tehdä läpi koko prosessin. Siten lapsivaikutusten arvioinnin tulisi ohjata myös jo kehittämissuositusten laatimista ja valintaa. Välimietintö sisältää lukuisia ehdotuksia, jotka koostuvat kukin listasta toimenpiteistä. Toimenpiteet ovat pääasiassa erilaisten selvitysten ja uudistamiseen tähtäävän työn käynnistämisiä, ilman, että mietinnössä vielä otetaan konkreettisesti ja syvällisemmin kantaa siihen, mitä toimenpiteiden yhteydessä tullaan tekemään. Välimietinnön nykytilan kuvaukset kyllä sisältävät myös tutkittuun tietoon perustuvia näkemyksiä siitä, mihin suuntaan järjestelmän kehittämisessä tulisi mennä, mutta tästä huolimatta on päädytty siihen, että ehdotukset on pääasiassa ilmaistu muodossa ”teetetään selvitys” tms. Arviointi, kuinka kannatettavia ehdotukset ovat tai miten ne toimivat osana koko sosiaaliturvajärjestelmää, on vaikeaa, jos vaikutusarviointia ja sen tuloksia ei ole käytettävissä.

Lapsiasiavaltuutettu huomauttaa lisäksi, että välimietinnön ehdotusten arviointia hankaloittaa jossain määrin myös se, että sosiaaliturvakomitean työn rinnalla eri puolilla tehdään samaan aikaan, mutta ilmeisesti ainakin osin erillään komitean työstä, samoista teemoista selvityksiä, arviointeja, ehdotuksia ja myös esimerkiksi sosiaaliturvaan kohdistuvia lakimuutoksia. Kokonaisuus on siten hyvin laaja ja moniulotteinen, joten sen hallinta ja ymmärtäminen on erittäin vaativaa.

Lapsilisäjärjestelmän kehittäminen (ehdotus 13)

Lapsiasiavaltuutettu on ottanut kantaa lapsilisäjärjestelmän muuttamiseen esimerkiksi lausunnossaan eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle hallituksen esityksestä, joka koski ylimääräisen lapsilisän maksamista joulukuussa 2022. Lapsiasiavaltuutettu korosti lapsilisän universaalista luonnetta: kaikille lapsiperheille annettavalla tuella on symbolinen merkitys. Universaalista lapsilisän avulla valtio osoittaa, että se pitää kaikkia lapsia ja heidän hyvinvointiaan tärkeänä. Samalla universaalista lapsilisä ylläpitää hyvinvointivaltion legitimitettiin: kaikki kerryttävät mahdollisuuksiensa mukaan yhteiskunnan voimavaroja ja saavat siitä osansa. Sen vuoksi lapsilisää maksetaan myös hyvätuloisille ja varakkaille lapsiperheille. Lapsiasiavaltuutettu myös katsoi, että lapsilisä tulisi

jatkossakin huomioida tulona toimeentulotukea laskettaessa. ”Jos tästä periaatteesta luovuttaisiin, se tarkoittaisi, että toimeentulotuen piiriin tulisi entistä suurempi määrä perheitä ja se pienentäisi työnteon taloudellisia kannusteita. Koska lapsilisää maksetaan pääasiallisesti naisille (94 prosenttia saajista) ja yksinhuoltajakorotuksen saajista 89 prosenttia on naisia, tämä kohdistuisi erityisesti naisiin. Se olisi selkeässä ristiriidassa niiden toimenpiteiden kanssa, joilla pienten lasten vanhempia ja erityisesti äitejä kannustetaan palaamaan työelämään pian vanhempainvapaiden jälkeen”.

Välimietinnössä ehdotetaan perustettavaksi työryhmä selvittämään lapsilisän uudistamista. Ehdotukseen sisältyy monia selvitettäviä seikkoja, jotka sinänsä ovat kaikki tärkeitä, mutta olisi suotavaa, ettei tuleva työ rajoitu välttämättä vain nyt esiin nostettuihin seikkoihin. Muutostarpeita voidaan arvioida myös lapsilisäjärjestelmän tavoitteiden näkökulmasta: ajatellaanko lapsilisän olevan kulukorvaus, jolla korvataan lapsesta aiheutuvia menoja perheen tuloista ja varallisuudesta riippumatta? Vai halutaanko, että lapsilisä tasoittaa toimeentuloeroja erilaisten lapsiperheiden välillä? Vai onko lapsilisän tehtävä torjua lapsiköyhyyttä? Esimerkiksi lapsilisän porrastusta on historiassa muutettu laskevasta nousevaksi riippuen siitä, onko huomioitu monilapsisuudesta aiheutuva skaalaetu, mikä perustelee laskevaa porrastusta, vai se tosiasia, että monilapsissa perheissä on muita perheitä enemmän köyhyyttä, mikä taas perustelee nousevaa porrastusta. Nousevalla porrastuksella on ajateltu olevan myös väestöpoliittisia vaikutuksia, sillä se saattaa rohkaista monilapsisuuteen.

Vaihtuvat tavoitteet ovat tehneet lapsilisäjärjestelmästä tempoilevan, kun hallitus toisensa jälkeen on tehnyt siihen muutoksia. Yhtä kaikki lapsilisäjärjestelmässä ei voi olla keskenään ristiriitaisia tavoitteita, vaan päättäjien tulisi selkeästi tuoda julki, mikä on lapsilisäjärjestelmän ensisijainen tavoite: olla kulukorvaus, toimeentuloerojen tasoittaja vai lapsilöyhyyden vähentäjä. Lapsilisäjärjestelmän uudistuksen yhteydessä järjestelmän tavoitteet onkin arvioitava ja asetettava tarvittaessa uudelleen. Vasta sen jälkeen voidaan tehdä päätökset mahdollisista muutoksista.

Lapsiasiavaltuutettu korostaa kattavan lapsivaikutusten arvioinnin tärkeyttä lapsilisäjärjestelmän kehittämistyön kaikissa vaiheissa. Selvitettävien ja kehitettävien toimien tulee perustua tutkittuun tietoon nojautuvaan vaikutusarviointiin. Työssä on myös hyvä ottaa huomioon jo aiemmat selvitykset. Lapsilisäjärjestelmän uudistustarpeita on kartoitettu aivan äskettäin esimerkiksi ITLAn selvityksessä ”Miten uudistaa lapsilisäjärjestelmää?”. ITLAn raportissa lapsilisäjärjestelmän uudistamista tarkastellaan erityisesti lapsiköyhyyden näkökulmasta. Kuten edellä on todettu, lapsilisäjärjestelmän tavoitteet on kuitenkin syytä ratkaista ennen kuin siihen tehdään muutoksia.

6.2 Komitea ehdottaa lastenhoidon tukien järjestelmän uudistuksen käynnistämistä. Miten ja mistä lähtökohdista lastenhoidon tukien järjestelmää tulisi uudistaa?

Lapsiköyhyysriskin ehkäiseminen ja vähentäminen (ehdotus 14) ja asumismenot (ehdotus 16)

Suomessa lapsiköyhyys ei ole yhtä yleistä kuin muissa OECD-maissa, mutta se kasaantuu usein perheille, jotka ovat muutenkin jollain tavoin haavoittuvammassa asemassa, kuten edellä todettiin. Monet eri tukimuodot muodostavat kannustinloukkuja, joista voi olla vaikea päästä irti. Monet lapsiperheet joutuvat toistuvasti ja pitkäaikaisesti turvautumaan vii-mesjjaiseksi ja väliaikaiseksi tarkoitettuun toimeentulotukeen. Työssäkäynnin kannustimet ovat vähäiset, jos työssäkäynti koetaan kannattamattomaksi tai se tosiasiallisesti on kannattamatonta.

Lapsiperheiden toimeentuloon vaikuttaa myös muun muassa asumisen kalleus. Perusasumiskuluista voi olla lähes mahdotonta tinkiä ja niiden merkitys on varsin suuri matalapalkkaisten perheiden toimeentuloon. On selvää, että työssäkäynnin kannusteet jäävät näissä tilanteissa vaatimattomiksi. Tilannetta vaikeuttaa entisestään muun muassa sähköenergian hinnan ennakoimattomuus, elintarvikkeiden ja kulutushyödykkeiden sekä polttoainekulujen kasvu, ja muu inflaatiokehitys, jotka ovat osin seurausta varsin pitkään kestäneistä kriiseistä, kuten koronapandemiasta ja Ukrainan sodasta. Velkaantuneiden perheiden tilannetta vaikeuttavat entisestään keskuspankkien toimet inflaation hillitsemiseksi etenkin asuntolainojen korkojen noustua tuntuvasti. Korkojen nousu heijastuu välillisesti myös asuntojen vuokriin.

Ehdotuksessa 14 todetaan tarve selvittää, miten pienituloisuutta ehkäistään ja vähennetään vuoroasumistilanteissa huomioiden vanhempien elatuskyky ja asumistukea koskevat ehdotukset (s. 103). Tähän liittyy ehdotuksessa 16 todettu tarve selvittää moninai-set asumistilanteet ja lapsen kuuluminen kummankin vanhemman ruokakuntaan (s. 108). Vuoroasuvia lapsia on nykyisellään noin 30 000, mutta he kaikki eivät tarvitse tukijärjestelmää. Vuoroasumisesta on tehty viime vuosina lukuisia selvityksiä, joista osaan on myös väli-mietinnössä viitattu. Edellytykset edetä tältä osin ovat siis jo monelta osin valmiina. Toteamme tässäkin kohtaa, että tätä, kuten muitakin ehdotuksia, on kuitenkin arvioita ja edistettävä osana kokonaisuutta.

Lapsiasiavaltuutettu toistaa vielä jo aiemmin sosiaaliturvakomitean LASPET-työryhmälle esiin nostamansa asian, joka liittyy lastensuojelun toimenpiteiden vaikutuksiin perheen toimeentuloon ja asumiseen. Lastensuojelun asiakkuus on vahvasti yhteydessä köyhyyteen ja lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle voi romuttaa perheen talouden lopullisesti. Tämä voi tarkoittaa, että perhe joutuu muuttamaan, koska asumistuki pienenee. Se puolestaan voi vaikeuttaa lapsen kotilomien järjestämistä sekä lapsen kotiuttamista ja perheen jä-leenyhdistämistä. Toisaalta työssäkäyvät, omillaan pärjäävät perheet joutuvat maksamaan joskus korkeitakin maksuja lapsen sijoittamisesta kodin ulkopuolelle, jotka voivat vaikuttaa perheen toimeentuloon merkittävästikin. Ne voidaan myös kokea kohtuuttomiksi, jos esimerkiksi kyse on tahdonvastaisesta huostaanotosta ja/tai kun lastensuojelun toimenpiteet eivät paranna lapsen tilannetta.

6.3 Vanhemmalla on vastuu lapsensa elatuksesta. Mitä muutoksia sosiaaliturva- tai muuhun lainsäädäntöön tulisi tehdä, jotta se tukisi vanhempien elatuskykyä?

Lasten hoidon ja ansiotyön yhteensovittamisen tukeminen (ehdotus 15)

Ehdotuksen mukaan tarkoituksena on laskea ansiotyön tekemisen kynnyksiä lapsiperheissä kehittämällä etuus- ja palvelujärjestelmää sekä työelämän käytäntöjä huomioimalla lasten hoidon järjestämisen mahdollisuudet erilaisissa tilanteissa. Ehdotus liittyy kiinteästi ehdotukseen 14 lapsiperheköyhyyden ehkäisemisestä ja vähentämisestä. On huomattava, että lapsen hoidon ja ansiotyön yhteensovittaminen on tärkeä osa lapsiperheiden arkea riippumatta huoltajien toimeentulosta ja perheen elintasosta.

Yhteensovittamista on tehtävä lapsen oikeudet huomioon ottaen, ja sen tulee tukea lasten kehitystä ja hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla. Pääosin lasten hoidon ja ansiotyön yhteensovittamisessa sosiaaliturvajärjestelmän näkökulmasta keskitytään erityisesti pikkulapsiperheiden tukemiseen, joka on sinänsä ymmärrettävää. Laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut ja aamu- ja iltapäivähoito sekä niiden kohtuulliset asiakasmaksut, tilapäinen hoitovapaa jne. konkretisoituvat useimmiten juuri pikkulapsiperheissä. Erityistä huomioita on kiinnitettävä myös perheisiin, joissa lapsella on jokin sairaus tai vamma tai muu erityinen syy, joka edellyttää tavallista enemmän tai jollain tavalla vaativampaa lapsen hoitoa ja huolenpitoa. Lastenhoidon tukijärjestelmän uudistamisen käynnistäminen on siten tärkeä toimenpide.

Lapsiasiavaltuutettu haluaa kuitenkin myös muistuttaa, että työn ja perheen yhteensovittamisella on merkitystä myös isommille lapsille. Kaikki lapset tarvitsevat läsnä olevia ja hyvinvoivia vanhempia tukemaan lapsen hyvinvointia ja kehitystä. Siten työn ja perheen yhteensovittamista ja sen tukemista, tarvittaessa sosiaaliturvajärjestelmän keinoin, on tarpeen tarkastella kokonaisvaltaisesti kaikkien lapsiperheiden kannalta.

7. Asumismenot ja asumismenojen korvaaminen (välimietinnön ehdotus 16)7.1 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotuksen 16 edistämässä? Mikä asia tai mitkä asiat on tärkeintä selvittää?

-

8. Toimeentulotuki ja pitkäaikaisen toimeentulotukitarpeen vähentäminen (välimietinnön ehdotukset 17 ja 18)8.1 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotusten 17 ja 18 edistämässä?

-

8.2 Mitkä ovat keskeisimmät toimenpiteet, joilla pitkäaikaista toimeentulotuen tarvetta voidaan vähentää?

-

9. Etuus- ja palvelupolkujen toimivuus ja palvelujen tarjoaminen (välimietinnön ehdotukset 19, 20, 21, 22, 23, 24 ja 25)9.1 Miten työ- ja toimintakyvyn tukemista, seurantaa ja arviointia sekä työ- ja toimintakykyä tukevia palveluja tulisi vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollossa?

-

9.2 Mitä tulisi ottaa huomioon valmisteltaessa A) monialaista asiakassuunnitelmaa ja sitä koskevaa lainsäädäntöä? B) työkyky- ja kuntoutuspalvelujen yhtenäistä tietopohjaa ja sitä koskevaa lainsäädäntöä? C) vastuutyöntekijä-mallia eniten tukea tarvitseville?

-

9.3 Mitä muuta tulisi ottaa huomioon alaluvun 5.10 ehdotusten edistämisessä?

-

10. Sosiaaliturvajärjestelmän kannustin- ja byrokraloukut (välimietinnön ehdotukset 26 ja 27)
10.1 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotusten 26 ja 27 osalta?

-

11. Asumis- ja työperusteinen sosiaaliturva ja kansainvälinen liikkuvuus (välimietinnön ehdotukset 28, 29 ja 30)
11.1 Mitä tulisi ottaa huomioon ehdotusten 28, 29 ja 30 edistämisessä?

-

12. Syyperusteisten perusturvaetuuksien yhtenäistäminen ja yhdistäminen ansioturva huomioiden (komitean esitys seuraavalle hallitukselle)

12.1 Komitea esittää syyperusteisten perusturvaetuuksien yhtenäistämistä ja yhdistämistä ansioturva huomioiden alaluvussa 6.1. Tarkoituksena on selkeyttää ja yksinkertaistaa vaiheittain etuusjärjestelmää ja sen toimeenpanoa sekä helpottaa siirtymistä etuudelta toiselle. Mitä hyötyjä ja haasteita perusturvaetuuksien yhtenäistämiseen ja yhdistämiseen voi liittyä?

-

12.2 Mihin suuntaan perusturvaetuuksien yhtenäistämistä tulisi kehittää A) etuuksien ehtojen osalta? B) toimeenpanon osalta?

-

13. Ehdotusten priorisointi
13.1 Välimietinnössä on komitean 31 ehdotusta tuleville hallituksille. Mitä kolmea ehdotusta tulisi edistää ensimmäisenä ja miksi?

-

14. Julkisen talouden kestävyys
14.1 Sosiaaliturvauudistuksessa tehtävät ratkaisut voivat joko vahvistaa tai heikentää julkista taloutta pitkällä aikavälillä. Komitea on linjannut, että uudistuksen tulee osaltaan varmistaa julkisen talouden kestävyys työllisyyttä ja väestön työ- ja toimintakykyä vahvistamalla. Tulisiko sosiaaliturvan uudistamisella tavoitella parannusta julkisen talouden kestävyteen pitkällä aikavälillä ja jos kyllä, niin miten?

-

15. Komitean linjaukset toisen kauden työlle
15.1 Komitea on linjannut toisen kautensa työstä alaluvussa 6.2. Mikä luetelluista kokonaisuuksista on tärkein ja miksi?

15.2 Mihin suuntaan lueteltuja kokonaisuuksia tulisi kehittää?

-

16. Mitä muuta haluat todeta sosiaaliturvauudistuksesta?

-

Helander Merike

Lapsiasiavaltuutetun toimisto - Elina Pekkarinen, lapsiasiavaltuutettu ja
Merike Helander, lakimies, lapsiasiavaltuutetun toimisto